Distance oracles for timetable graphs

Vzdialenostné orákula pre grafy reprezentujúce cestovné poriadky

František Hajnovič

FMFI UK

22. apríla 2012

Školiteľ: doc. RNDr. Královič PhD.

Hlavná tématika

 Rýchle hľadanie najkratších spojení v danom cestovnom poriadku

Obr.: Mapa MHD v BA [imh]

Obsah

- Objasnenie problematiky
 - Využitie
 - Timetable graph
 - Motivácia
 - Distance oracles
- Teoretická náplň
 - Highway dimension
 - r(n)-separator
 - Scale-free network
 - Výskum
- Praktická náplň
 - Experimentálne zisťovanie vlastností
 - Úprava a implementácia algoritmov

Objasnenie problematiky

Objasnenie problematiky

Využitie

• Portály typu cp.sk, imhd.sk...

Využitie

- Portály typu cp.sk, imhd.sk...
- Väčší rozsah napr. nad mapou Európy

Využitie

- Portály typu *cp.sk*, *imhd.sk*...
- Väčší rozsah napr. nad mapou Európy
- Earliest arrival problem (EAP) problém najskoršieho príchodu

Timetable graf - časovo expandovaný graf

• Underlying graph - podkladový graf (mapa)

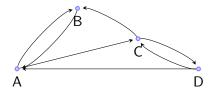
Timetable graf - časovo expandovaný graf

- Underlying graph podkladový graf (mapa)
- Timetable cestovný poriadok nad daným podkladovým grafom. Množina elementárnych spojení

Timetable graf - časovo expandovaný graf

- Underlying graph podkladový graf (mapa)
- Timetable cestovný poriadok nad daným podkladovým grafom. Množina elementárnych spojení
- Time-expanded graph časovo expandovaný graf [MHSWZ07]

Podkladový graf

Obr.: Podkladový graf

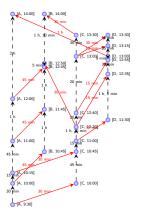
Cestovný poriadok

Place		Time				
From	To	Departure	Arrival			
A	В	10:00	10:45			
Α	В	11:00	11:45			
Α	В	12:00	12:45			
Α	C	9:30	10:00			
Α	C	10:15	10:45			
C	D	11:00	11:30			
C	D	13:00	13:30			
C	D	12:20	12:35			
C	D	12:40	12:55			
C	D	13:00	13:15			
C	В	12:20	12:50			
C	В	13:30	14:00			
D	Α	13:00	14:00			

Tabuľka: Cestovný poriadok nad predošlým grafom

Časovo expandovaný graf

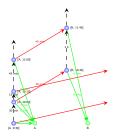

Obr.: Časovo expandovaný graf pre predchádzajúci cestovný poriadok

Vyhľadávanie cez najkratšiu cestu

- Pridáme pre každé mesto podkladového grafu jeden vrchol
- Pridáme orientované hrany s nulovou váhou idúce z každého vrchola timetable grafu do patričného nového vrchola

Obr.: Riešenie EAP v časovo expandovaných grafoch cez najkratšiu cestu

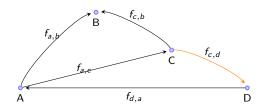
Timetable graf - časovo závislý graf

- Underlying graph podkladový graf (mapa)
- Timetable cestovný poriadok nad daným podkladovým grafom. Množina elementárnych spojení
- Time-expanded graph časovo expandovaný graf
- Time-dependent graph časovo závislý graf [MHSWZ07].
 Vlastne iba podkladový graf, kde ceny hrán sa určia "on-the-fly" za behu algoritmu

Timetable graf - časovo závislý graf

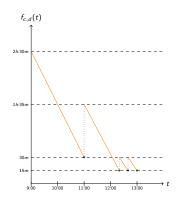
- Underlying graph podkladový graf (mapa)
- Timetable cestovný poriadok nad daným podkladovým grafom. Množina elementárnych spojení
- Time-expanded graph časovo expandovaný graf
- Time-dependent graph časovo závislý graf [MHSWZ07].
 Vlastne iba podkladový graf, kde ceny hrán sa určia "on-the-fly" za behu algoritmu
 - Iný pohľad: ceny hrán sú po častiach lineárne funkcie (piecewise linear functions) udávajúce cenu hrany v každom časovom okamihu [DSSW09]

Časovo závislý graf

Obr.: Časovo závislý graf

Časovo závislý graf

Obr.: Po častiach lineárna funkcia udávajúca čas prechodu z *C* do *D*

	Place		Time		
	From	To	Departure	Arrival	
	С	D	11:00	11:30	
	C	D	13:00	13:30	
	C	D	12:20	12:35	
	C	D	12:40	12:55	
	C	D	13:00	13:15	

Tabuľka: Spojenia medzi uzlom *C* a *D*

• Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy
- London Underground 270 staníc, 11 liniek (v priemere 30 staníc každá, v priemere 10 minútové intervaly) [Wik]

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy
- London Underground 270 staníc, 11 liniek (v priemere 30 staníc každá, v priemere 10 minútové intervaly) [Wik]
 - Príchod alebo odchod vlaku zo stanice zhruba každých 8 minút jedna udalosť

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy
- London Underground 270 staníc, 11 liniek (v priemere 30 staníc každá, v priemere 10 minútové intervaly) [Wik]
 - Príchod alebo odchod vlaku zo stanice zhruba každých 8 minút jedna udalosť
 - 20h = 1200 minút operačná doba denne

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy
- London Underground 270 staníc, 11 liniek (v priemere 30 staníc každá, v priemere 10 minútové intervaly) [Wik]
 - Príchod alebo odchod vlaku zo stanice zhruba každých 8 minút jedna udalosť
 - 20h = 1200 minút operačná doba denne
 - 150 udalostí/deň/stanica → 34500 vrcholov časovo expandovaného grafu pre cestovný poriadok na jeden deň

- Čo je zlé na Dijkstrovom algoritme?
 - "Vytunená" verzia v $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Fibonacciho haldy
- London Underground 270 staníc, 11 liniek (v priemere 30 staníc každá, v priemere 10 minútové intervaly) [Wik]
 - Príchod alebo odchod vlaku zo stanice zhruba každých 8 minút jedna udalosť
 - 20h = 1200 minút operačná doba denne
 - 150 udalostí/deň/stanica → 34500 vrcholov časovo expandovaného grafu pre cestovný poriadok na jeden deň
- To je len malá sieť s 270 stanicami čo celoeurópsky systém železníc (len v UK cca 10000 staníc)?

Odpoveď na "pomalé" algoritmy (Dijkstra, A*)

- Odpoveď na "pomalé" algoritmy (Dijkstra, A*)
- Štruktúra, čo odpovedá na otázky "Aká je vzdialenosť z bodu A do bodu B?"

- Odpoveď na "pomalé" algoritmy (Dijkstra, A*)
- Štruktúra, čo odpovedá na otázky "Aká je vzdialenosť z bodu A do bodu B?"
- 4 parametre, čo sa snažíme tlačiť dole:
 - Preprocessing time čas predspracovania
 - Size výsledná *veľkosť* štruktúry
 - Query time rýchlosť odpoveďe
 - Stretch presnosť. Chceme presné algoritmy

- Odpoveď na "pomalé" algoritmy (Dijkstra, A*)
- Štruktúra, čo odpovedá na otázky "Aká je vzdialenosť z bodu A do bodu B?"
- 4 parametre, čo sa snažíme tlačiť dole:
 - Preprocessing time čas predspracovania
 - Size výsledná *veľkosť* štruktúry
 - Query time rýchlosť odpoveďe
 - Stretch presnosť. Chceme presné algoritmy

Obr.: Metóda DO

Dijkstrov algoritmus

Dijkstrov algoritmus

• Preprocessing = 0, Size = 0, Query time = $O(m + n \log n)$, Stretch = 1

- Dijkstrov algoritmus
 - Preprocessing = 0, Size = 0, Query time = $O(m + n \log n)$, Stretch = 1
- Predrátanie cez Floyd–Warshallov algoritmus a uloženie do tabuľky

- Dijkstrov algoritmus
 - Preprocessing = 0, Size = 0, Query time = $\mathcal{O}(m + n \log n)$, Stretch = 1
- Predrátanie cez Floyd–Warshallov algoritmus a uloženie do tabuľky
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(n^3)$, Size = $\mathcal{O}(n^2)$, Query time = $\mathcal{O}(1)$, Stretch = 1

- Dijkstrov algoritmus
 - Preprocessing = 0, Size = 0, Query time = $O(m + n \log n)$, Stretch = 1
- Predrátanie cez Floyd–Warshallov algoritmus a uloženie do tabuľky
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(n^3)$, Size = $\mathcal{O}(n^2)$, Query time = $\mathcal{O}(1)$, Stretch = 1
- Cestná sieť Európy má cca 20 000 000 vrcholov (križovatiek)
 [SS05]

- Dijkstrov algoritmus
 - Preprocessing = 0, Size = 0, Query time = $O(m + n \log n)$, Stretch = 1
- Predrátanie cez Floyd–Warshallov algoritmus a uloženie do tabuľky
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(n^3)$, Size = $\mathcal{O}(n^2)$, Query time = $\mathcal{O}(1)$, Stretch = 1
- Cestná sieť Európy má cca 20 000 000 vrcholov (križovatiek)
 [SS05]
- Na queries má server odpovedať on-line. Potenciálne veľa queries za časovú jednotku

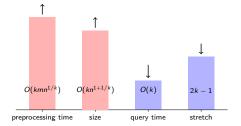
Teoretické hranice

• Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna

Obr.: Možné kompromisy DO Thorupa a Zwicka

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna
 - **Gavoille et al.** [GPPR04], Distance labelling (vzdialenostné oštítkovanie): Pre ľubovoľné *n* existuje graf veľkosti *n*

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna
 - **Gavoille et al.** [GPPR04], Distance labelling (vzdialenostné oštítkovanie): Pre ľubovoľné *n* existuje graf veľkosti *n*
 - Existuje exaktná schéma oštítkovania veľká $n 3 \log n + o(n \log n)$
 - Akákoľvek schéma oštítkovania veľkosti $\leq n^3/2 \mathcal{O}(n^2\log n)$ má vzdialenostnú funkciu, ktorá je príliš časovo náročná na výpočet z praktického hľadiska

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna
 - **Gavoille et al.** [GPPR04], Distance labelling (vzdialenostné oštítkovanie): Pre ľubovoľné *n* existuje graf veľkosti *n*
 - Existuje exaktná schéma oštítkovania veľká n 3 log n + o(n log n)
 - Akákoľvek schéma oštítkovania veľkosti $\leq n^3/2 \mathcal{O}(n^2\log n)$ má vzdialenostnú funkciu, ktorá je príliš časovo náročná na výpočet z praktického hľadiska
- Pre viaceré špeciálne triedy grafov existujú efektívnejšie metódy

- Pre všeobecné grafy neexistuje efektívne DO
 - Thorup & Zwick [TZ05], DO pre všeobecné grafy:
 - Preprocessing = $\mathcal{O}(kmn^{1/k})$, Size = $\mathcal{O}(kn^{1+1/k})$, Query time = $\mathcal{O}(k)$, Stretch = 2k-1
 - Veľkosť DO je v zásade optimálna
 - **Gavoille et al.** [GPPR04], Distance labelling (vzdialenostné oštítkovanie): Pre ľubovoľné *n* existuje graf veľkosti *n*
 - Existuje exaktná schéma oštítkovania veľká n 3 log n + o(n log n)
 - Akákoľvek schéma oštítkovania veľkosti $\leq n^3/2 \mathcal{O}(n^2\log n)$ má vzdialenostnú funkciu, ktorá je príliš časovo náročná na výpočet z praktického hľadiska
- Pre viaceré špeciálne triedy grafov existujú efektívnejšie metódy
- Existujúce komerčné riešenia často nemajú teoretické garancie pre exaktnosť alebo rýchlosť odpovede na query [SS05]

Highway dimension r(n)-separator Scale-free network Výskum

Teoretická náplň

Teoretická náplň

 Ak má podkladový graf nejakú (želanú) vlastnosť, má ju aj expandovaný graf?

- Ak má podkladový graf nejakú (želanú) vlastnosť, má ju aj expandovaný graf?
- Pre aké typy cestovných poriadkov sa vlastnosť zachováva pri expandovaní?

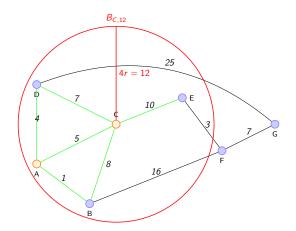
- Ak má podkladový graf nejakú (želanú) vlastnosť, má ju aj expandovaný graf?
- Pre aké typy cestovných poriadkov sa vlastnosť zachováva pri expandovaní?
- Pre grafy so želanou vlastnosťou existuje efektívny algoritmus na hľadanie najkratších ciest → vieme ho upraviť pre expandované grafy?

- Ak má podkladový graf nejakú (želanú) vlastnosť, má ju aj expandovaný graf?
- Pre aké typy cestovných poriadkov sa vlastnosť zachováva pri expandovaní?
- Pre grafy so želanou vlastnosťou existuje efektívny algoritmus na hľadanie najkratších ciest → vieme ho upraviť pre expandované grafy?
- Vyplýva jedna vlastnosť z druhej?

 Highway dimension (intuícia) - graf má malú HD, ak pre oblasť každej veľkosti máme malú množinu vrcholov, cez ktoré prechádzajú všetky dostatočne dlhé najkratšie cesty v grafe.

- Highway dimension (intuícia) graf má malú HD, ak pre oblasť každej veľkosti máme malú množinu vrcholov, cez ktoré prechádzajú všetky dostatočne dlhé najkratšie cesty v grafe.
- Formálne $\forall r \in R^+, \forall u \in V_G, \exists S \subseteq B_{u,4r}, |S| \leq h$, taká, že $\forall v, w \in B_{u,4r}$:

- Highway dimension (intuícia) graf má malú HD, ak pre oblasť každej veľkosti máme malú množinu vrcholov, cez ktoré prechádzajú všetky dostatočne dlhé najkratšie cesty v grafe.
- Formálne $\forall r \in R^+, \forall u \in V_G, \exists S \subseteq B_{u,4r}, |S| \leq h$, taká, že $\forall v, w \in B_{u,4r}$:
 - ak |P(v,w)| > r a $P(v,w) \subseteq B_{u,4r}$ potom $P(v,w) \cap S \neq \emptyset$

Obr.: Highway dimension

 Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD
 - 2005 spoločnosť PTV AG zverejnila európsku cestnú sieť [DSSW09]

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD
 - 2005 spoločnosť PTV AG zverejnila európsku cestnú sieť [DSSW09]
 - Začali sa "dostihy" kto spraví rýchlejší algoritmus?

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD
 - 2005 spoločnosť PTV AG zverejnila európsku cestnú sieť [DSSW09]
 - Začali sa "dostihy" kto spraví rýchlejší algoritmus?
 - Zrýchlenia (speed-up) oproti Dijkstrovému alg. až 3 000 000

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD
 - 2005 spoločnosť PTV AG zverejnila európsku cestnú sieť [DSSW09]
 - Začali sa "dostihy" kto spraví rýchlejší algoritmus?
 - Zrýchlenia (speed-up) oproti Dijkstrovému alg. až 3 000 000
 - Algoritmy Highway hierarchies (2005), Transit node routing (2006), Contraction hierarchies (2008)

- Malá HD garantuje nízku časovú zložitosť queries viacerých exaktných DO metód, ktoré navyše majú rýchle predspracovanie a veľkosť DO iba o čosi väčšiu ako vstup [AFGW10]
- Cestná sieť má predpokladanú malú HD
 - 2005 spoločnosť PTV AG zverejnila európsku cestnú sieť [DSSW09]
 - Začali sa "dostihy" kto spraví rýchlejší algoritmus?
 - Zrýchlenia (speed-up) oproti Dijkstrovému alg. až 3 000 000
 - Algoritmy Highway hierarchies (2005), Transit node routing (2006), Contraction hierarchies (2008)
 - Techniky: hierarchy (hierarchia), shortcuts (skratky), landmarks (význačné body), contractions (kontrakcie)

 Highway hierarchies [SS05] - algoritmus budujúci "hierarchiu diaľníc"

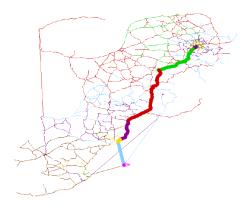
- Highway hierarchies [SS05] algoritmus budujúci "hierarchiu diaľníc"
- Pôvodný graf = Graf → Highway network → Contracted highway network = Nový graf

- Highway hierarchies [SS05] algoritmus budujúci "hierarchiu diaľníc"
- Pôvodný graf = Graf → Highway network → Contracted highway network = Nový graf
- Všetky highway networks → Highway hierarchy

- Highway hierarchies [SS05] algoritmus budujúci "hierarchiu diaľníc"
- Pôvodný graf = Graf → Highway network → Contracted highway network = Nový graf
- Všetky highway networks → Highway hierarchy
- Nakoniec obojsmerný Dijkstrov algoritmus na hierarchii diaľníc

- Highway hierarchies [SS05] algoritmus budujúci "hierarchiu diaľníc"
- Pôvodný graf = Graf → Highway network → Contracted highway network = Nový graf
- Všetky highway networks → Highway hierarchy
- Nakoniec obojsmerný Dijkstrov algoritmus na hierarchii diaľníc
- Zrýchlenie: 2000
- Techniky: hierarchia, skratky

Highway hierarchies

Obr.: Najkratšia cesta cez Highway hierarchies [SS05]

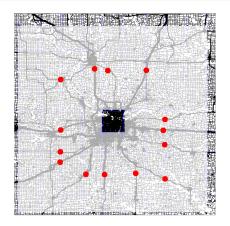
 Malá množina tranzitných bodov (transit nodes), medzi ktorými si predrátame vzdialenosti

- Malá množina tranzitných bodov (transit nodes), medzi ktorými si predrátame vzdialenosti
- Pre každý vrchol množina prístupových bodov (access nodes). Opäť predrátané vzdialenosti

- Malá množina tranzitných bodov (transit nodes), medzi ktorými si predrátame vzdialenosti
- Pre každý vrchol množina prístupových bodov (access nodes). Opäť predrátané vzdialenosti
- Dijkstrov algoritmu nahradený vyhľadávaním v tabuľkách

- Malá množina tranzitných bodov (transit nodes), medzi ktorými si predrátame vzdialenosti
- Pre každý vrchol množina prístupových bodov (access nodes). Opäť predrátané vzdialenosti
- Dijkstrov algoritmu nahradený vyhľadávaním v tabuľkách
- Zrýchlenie: 500 000 3 000 000
- Techniky: význačné body, skratky

Transit node routing

Obr.: Tranzitné body, ktorými sa musí prejsť ak sa ide dostatočne ďaleko [BFM06]

Contraction hierarchies (2008) [GSSD08]

• Postupné kontrahovanie vrcholov:

Contraction hierarchies (2008) [GSSD08]

- Postupné kontrahovanie vrcholov:
 - Vyhadzovanie vrcholov, pridávanie hrán (skratky) tak, aby sa zachovali najkratšie cesty

Contraction hierarchies (2008) [GSSD08]

- Postupné kontrahovanie vrcholov:
 - Vyhadzovanie vrcholov, pridávanie hrán (skratky) tak, aby sa zachovali najkratšie cesty
- Výsledný graf = pôvodný + pridané hrany

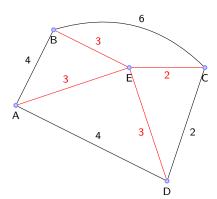
Contraction hierarchies (2008) [GSSD08]

- Postupné kontrahovanie vrcholov:
 - Vyhadzovanie vrcholov, pridávanie hrán (skratky) tak, aby sa zachovali najkratšie cesty
- Výsledný graf = pôvodný + pridané hrany
- Hierarchia daná poradím vyhadzovania

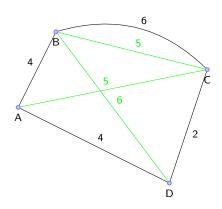
Contraction hierarchies (2008) [GSSD08]

- Postupné kontrahovanie vrcholov:
 - Vyhadzovanie vrcholov, pridávanie hrán (skratky) tak, aby sa zachovali najkratšie cesty
- Výsledný graf = pôvodný + pridané hrany
- Hierarchia daná poradím vyhadzovania
- Zrýchlenie: 30 000 (ale menší preprocessing, menej pamäte)
- Techniky: hierarchia, kontrakcia, skratky

Contraction hierarchies

Obr.: Pred kontrakciou vrchola E

Obr.: Po kontrakcii vrchola E

 Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru

- Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru
- V článku [DPW09] označili úpravu spomenutých algoritmov ako "too challenging"

- Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru
- V článku [DPW09] označili úpravu spomenutých algoritmov ako "too challenging"
- Zatiaľ "mierne zrýchlenia"

- Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru
- V článku [DPW09] označili úpravu spomenutých algoritmov ako "too challenging"
- Zatiaľ "mierne zrýchlenia"
 - [DPW09] zrýchlenie cca. 56

- Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru
- V článku [DPW09] označili úpravu spomenutých algoritmov ako "too challenging"
- Zatiaľ "mierne zrýchlenia"
 - [DPW09] zrýchlenie cca. 56
 - Time-dependent SHARC [Del08] zrýchlenie cca. 26

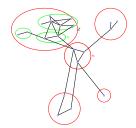
- Grafy cestovných poriadkov nemajú takú jednoduchú (takmer planárnu) štruktúru
- V článku [DPW09] označili úpravu spomenutých algoritmov ako "too challenging"
- Zatiaľ "mierne zrýchlenia"
 - [DPW09] zrýchlenie cca. 56
 - Time-dependent SHARC [Del08] zrýchlenie cca. 26
 - Time-dependent CH [BDSV09] veľká pamäťová náročnosť

r(n)-separator

• r(n)-separátor [GPPR04] - graf má r(n)-separátor ak v ňom existuje množina vrcholov S, $|S| \le r(n)$, ktorej odstránením sa graf rozpadne na kompenenty veľkostí $\le 2n/3$, z ktorých každý má r(2n/3)-separátor

r(n)-separator

• r(n)-separátor [GPPR04] - graf má r(n)-separátor ak v ňom existuje množina vrcholov S, $|S| \le r(n)$, ktorej odstránením sa graf rozpadne na kompenenty veľkostí $\le 2n/3$, z ktorých každý má r(2n/3)-separátor

Obr.: Graf s 3-separátorom (čiže r(n) je konštanta v tomto prípade)

• Planárne grafy majú $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ -separátor [Eri]

- Planárne grafy majú $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ -separátor [Eri]
- Hľadanie v planárnych grafoch v čase $\mathcal{O}(n)$

- Planárne grafy majú $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ -separátor [Eri]
- Hľadanie v planárnych grafoch v čase $\mathcal{O}(n)$
- Všeobecne hľadanie optimálneho separátora je NP-ťažký problém

- Planárne grafy majú $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ -separátor [Eri]
- Hľadanie v planárnych grafoch v čase $\mathcal{O}(n)$
- Všeobecne hľadanie optimálneho separátora je NP-ťažký problém
- Grafy Internetu, sociálnych sietí majú malé separátory

• Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$

- Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$
- Pre grafy veľkosti n s r(n)-separátorom existuje schéma oštítkovania: [GPPR04]

- Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$
- Pre grafy veľkosti n s r(n)-separátorom existuje schéma oštítkovania: [GPPR04]
 - Veľkosť schémy oštítkovania $\leq \mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, kde W je najväčšia váha hrany
 - Vzdialenostná funkcia má *časovú zložitos*ť $\mathcal{O}(\log n)$

- Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$
- Pre grafy veľkosti n s r(n)-separátorom existuje schéma oštítkovania: [GPPR04]
 - Veľkosť schémy oštítkovania $\leq \mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, kde W je najväčšia váha hrany
 - Vzdialenostná funkcia má *časovú zložitos*ť $\mathcal{O}(\log n)$
- V podstate teda máme DO:

- Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$
- Pre grafy veľkosti n s r(n)-separátorom existuje schéma oštítkovania: [GPPR04]
 - Veľkosť schémy oštítkovania $\leq \mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, kde W je najväčšia váha hrany
 - Vzdialenostná funkcia má *časovú zložitos*ť $\mathcal{O}(\log n)$
- V podstate teda máme DO:
 - Preprocessing = $z\acute{a}le \acute{z}\acute{i}...$, Size = $\mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, Query time = $\mathcal{O}(\log n)$, Stretch = 1

- Definujme $\mathbf{R}(\mathbf{n}) = \sum_{i=0}^{\log_{3/2} n} r(n(2/3)^i)$. Platí $R(n) = \mathcal{O}(r(n))$ ak $r(n) \geq n^{\epsilon}$, kde $\epsilon > 0$
- Pre grafy veľkosti n s r(n)-separátorom existuje schéma oštítkovania: [GPPR04]
 - Veľkosť schémy oštítkovania $\leq \mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, kde W je najväčšia váha hrany
 - Vzdialenostná funkcia má *časovú zložitos*ť $\mathcal{O}(\log n)$
- V podstate teda máme DO:
 - Preprocessing = $z\acute{a}le \acute{z}\acute{i}$..., $Size = \mathcal{O}(nR(n)\log W + n\log^2 n)$, $Query\ time = \mathcal{O}(\log n)$, Stretch = 1
 - Napr. pre planárne grafy je čas predspracovania $n^{3/2} \log n$

Rekurzívne:

- Rekurzívne:
 - Nájdenie separátora, rozdelenie na bloky

- Rekurzívne:
 - Nájdenie separátora, rozdelenie na bloky
 - Predrátanie vzdialeností do separátora

- Rekurzívne:
 - Nájdenie separátora, rozdelenie na bloky
 - Predrátanie vzdialeností do separátora
 - V rámci separátora každý s každým

• Scale-free network - bezškálová sieť [Som10]

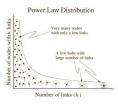
- Scale-free network bezškálová sieť [Som10]
 - Sieť, ktorá má distribúciu stupňov vrcholov podľa mocninového zákona (power law)

- Scale-free network bezškálová sieť [Som10]
 - Sieť, ktorá má distribúciu stupňov vrcholov podľa mocninového zákona (power law)
 - $Pr[\deg(v) = x] = C \cdot x^{-\tau}$

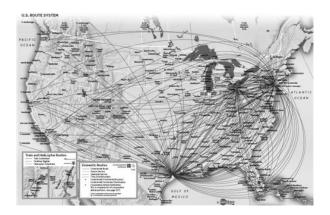
- Scale-free network bezškálová sieť [Som10]
 - Sieť, ktorá má distribúciu stupňov vrcholov podľa mocninového zákona (power law)
 - $Pr[\deg(v) = x] = C \cdot x^{-\tau}$
 - *C* je konštanta, $\tau \in (2,3)$

- Scale-free network bezškálová sieť [Som10]
 - Sieť, ktorá má distribúciu stupňov vrcholov podľa mocninového zákona (power law)
 - $Pr[\deg(v) = x] = C \cdot x^{-\tau}$
 - *C* je konštanta, $\tau \in (2,3)$

- Scale-free network bezškálová sieť [Som10]
 - Sieť, ktorá má distribúciu stupňov vrcholov podľa mocninového zákona (power law)
 - $Pr[\deg(v) = x] = C \cdot x^{-\tau}$
 - C je konštanta, $\tau \in (2,3)$
- Skoro vždy **small-world** očakávaný počet skokov pre náhodnú dvojicu vrcholov $\propto \log n$

Obr.: Distribúcia stupňov vrcholov podľa mocninového zákona

Obr.: Sieť prepojenia letísk vykazuje charakteristiky bezškálovej siete [Far]

DO pre bezškálové siete

 Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch

DO pre bezškálové siete

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]

DO pre bezškálové siete

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]
 - Nádhodné vybratie význačných bodov (sampling)

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]
 - Nádhodné vybratie význačných bodov (sampling)
 - Pre každý bod určenie vzdialeností do význačných bodov → sketch (črta) vrchola

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]
 - Nádhodné vybratie význačných bodov (sampling)
 - Pre každý bod určenie vzdialeností do význačných bodov → sketch (črta) vrchola
 - Pri danom query hľadanie prieniku čŕt dvoch vrcholov

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]
 - Nádhodné vybratie význačných bodov (sampling)
 - Pre každý bod určenie vzdialeností do význačných bodov \rightarrow **sketch** (\check{c} rta) vrchola
 - Pri danom query hľadanie prieniku čŕt dvoch vrcholov
- Adaptácia DO Thorupa a Zwicka [Som10]

- Dve metódy, obe nie úplne exaktné, obe založené na význačných bodoch
- Sketch-based DO [SGNP10]
 - Nádhodné vybratie význačných bodov (sampling)
 - Pre každý bod určenie vzdialeností do význačných bodov → sketch (črta) vrchola
 - Pri danom query hľadanie prieniku čŕt dvoch vrcholov
- Adaptácia DO Thorupa a Zwicka [Som10]
 - Za význačné body v ich algoritme sa vezmú vrcholy s naiväčším stupňom

Typ siete (grafu)	Malá HD	Malý separátor	Bezškálovosť
Linky MHD	✓/?	✓/?	✓/?
Medzimestské linky autobusov	√/?	√ /?	✓/?
Železničná sieť	✓/?	✓/?	✓/?
Sieť leteckých liniek	?	?	√ [WC03]
Cestná sieť	✓/?, slabá [AFGW10]	✓, efektívne [Som10]	×

Tabuľka: Vlastnosti jednotlivých sietí (nereferencované políčka sú mojou domnienkou)

Typ siete (grafu)	Malá HD	Malý separátor	Bezškálovosť
Linky MHD	✓/?	✓/?	✓/?
Medzimestské linky autobusov	√ /?	√ /?	✓/?
Železničná sieť	✓/?	✓/?	✓/?
Sieť leteckých liniek	?	?	✓ [WC03]
Cestná sieť	✓/?, slabá [AFGW10]	✓, efektívne [Som10]	X

Tabuľka: Vlastnosti jednotlivých sietí (nereferencované políčka sú mojou domnienkou)

• Vlastnosti cestovných poriadkov budú záležať od toho:

Typ siete (grafu)	Malá HD	Malý separátor	Bezškálovosť
Linky MHD	✓/?	✓/?	✓/?
Medzimestské linky autobusov	√ /?	√ /?	✓/?
Železničná sieť	✓/?	✓/?	✓/?
Sieť leteckých liniek	?	?	✓ [WC03]
Cestná sieť	✓/?, slabá [AFGW10]	✓, efektívne [Som10]	X

Tabuľka: Vlastnosti jednotlivých sietí (nereferencované políčka sú mojou domnienkou)

- Vlastnosti cestovných poriadkov budú záležať od toho:
 - Nad akým grafom je daný cestovný poriadok

Typ siete (grafu)	Malá HD	Malý separátor	Bezškálovosť
Linky MHD	✓/?	✓/?	✓/?
Medzimestské linky autobusov	√/?	√ /?	✓/?
Železničná sieť	✓/?	✓/?	✓/?
Sieť leteckých liniek	?	?	✓ [WC03]
Cestná sieť	✓/?, slabá [AFGW10]	✓, efektívne [Som10]	X

Tabuľka: Vlastnosti jednotlivých sietí (nereferencované políčka sú mojou domnienkou)

- Vlastnosti cestovných poriadkov budú záležať od toho:
 - Nad akým grafom je daný cestovný poriadok
 - Akého typu je sám cestovný poriadok (pravidelná štruktúra, rôzna frekvencia liniek v rôznych oblastiach)

Time-dependent vs. time-expanded prístup

• Časovo závislý vs. časovo expandovaný prístup

Time-dependent vs. time-expanded prístup

- Časovo závislý vs. časovo expandovaný prístup
 - Časovo závislé grafy sú preferované, zaberajú menej miesta

Time-dependent vs. time-expanded prístup

- Časovo závislý vs. časovo expandovaný prístup
 - Časovo závislé grafy sú preferované, zaberajú menej miesta
 - Na časovo expandované grafy možno vieme upraviť algoritmy

Praktická náplň

Praktická náplň

 Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps
 - Dáta PTV AG [DSSW09]

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps
 - Dáta PTV AG [DSSW09]
 - Husté/riedke/vybalancované/pravidelné/nepravidelné cestovné poriadky...

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps
 - Dáta PTV AG [DSSW09]
 - Husté/riedke/vybalancované/pravidelné/nepravidelné cestovné poriadky...
 - Ako zisťovať efektívne HD?

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps
 - Dáta PTV AG [DSSW09]
 - Husté/riedke/vybalancované/pravidelné/nepravidelné cestovné poriadky...
 - Ako zisťovať efektívne HD?
- C++ kód

- Experimentálne zisťovanie vlastností grafov pre rôzne typy cestovných poriadkov
 - Náhodne generované cestovné poriadky nad cestnou sieťou
 - Dáta z Open street maps
 - Dáta PTV AG [DSSW09]
 - Husté/riedke/vybalancované/pravidelné/nepravidelné cestovné poriadky...
 - Ako zisťovať efektívne HD?
- C++ kód
- Pyhton parsovanie vstupov

Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)
 - Cestovné poriadky ŽSR X (čakám na odpoveď)

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)
 - Cestovné poriadky ŽSR X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky DPB X (čakám na odpoveď)

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)
 - Cestovné poriadky ŽSR X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky DPB X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky leteckých liniek ?

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)
 - Cestovné poriadky ŽSR X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky DPB X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky leteckých liniek ?
- C++ kód

- Prostredie na testovanie a štatistiky DO metód
- Úprava existujúcich algoritmov (HH, Transit node routing, CH, Gavoillov alg., Sketch based DO)
- Návrh a implementácia algoritmu pre cestovné poriadky
- Rôzne dáta:
 - Náhodné generovanie nad mapou Slovenska 🗸
 - Medzimestské spoje v okolí Žiliny (cp.sk)
 - Cestovné poriadky ŽSR X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky DPB X (čakám na odpoveď)
 - Cestovné poriadky leteckých liniek ?
- C++ kód
- Pyhton parsovanie vstupov

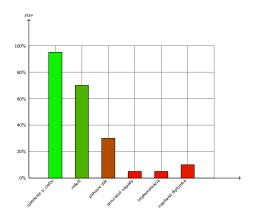
Plán B

 Plán A je sústrediť sa na teoretickejšiu časť, prenášanie vlastností pri expandovaní, úpravu existujúcich algoritmov

Plán B

- Plán A je sústrediť sa na teoretickejšiu časť, prenášanie vlastností pri expandovaní, úpravu existujúcich algoritmov
- Plán B je sústrediť sa na praktickejšiu časť, robiť štatistiky na reálnych dátach

Stav diplomovky

Obr.: Stav diplomovky)

Električkové problémy

 Ako sa prenášajú jednotlivé vlastnosti pri expandovaní, do akej miery

Električkové problémy

- Ako sa prenášajú jednotlivé vlastnosti pri expandovaní, do akej miery
- Ako upraviť spomenuté algoritmy pre hľadanie v cestovných poriadkoch

Električkové problémy

- Ako sa prenášajú jednotlivé vlastnosti pri expandovaní, do akej miery
- Ako upraviť spomenuté algoritmy pre hľadanie v cestovných poriadkoch
- Ako využiť istú regularitu v cestovných poriadkoch k tvorbe efektívneho DO

Bibliografia I

- [AFGW10] Ittai Abraham, Amos Fiat, Andrew V. Goldberg, and Renato Fonseca F. Werneck. Highway dimension, shortest paths, and provably efficient algorithms. In Moses Charikar, editor, SODA, pages 782–793. SIAM, 2010.
- [BDSV09] Gernot Veit Batz, Daniel Delling, Peter Sanders, and Christian Vetter. Time-dependent contraction hierarchies. In Irene Finocchi and John Hershberger, editors, ALENEX, pages 97–105. SIAM, 2009.
- [BFM06] Holger Bast, Stefan Funke, and Domagoj Matijevic. Transit— ultrafast shortest-path queries with linear-time preprocessing, 2006.
 - [Del08] Daniel Delling. Time-dependent sharc-routing. In Dan Halperin and Kurt Mehlhorn, editors, ESA, volume 5193 of Lecture Notes in Computer Science, pages 332–343. Springer, 2008. ISBN 978-3-540-87743-1.
- [DPW09] Daniel Delling, Thomas Pajor, and Dorothea Wagner. Engineering time-expanded graphs for faster timetable information. In Ravindra Ahuja, Rolf Möhring, and Christos Zaroliagis, editors, Robust and Online Large-Scale Optimization, volume 5868 of Lecture Notes in Computer Science, pages 182–206. Springer Berlin / Heidelberg, 2009. ISBN 978-3-642-05464-2.
- [DSSW09] Daniel Delling, Peter Sanders, Dominik Schultes, and Dorothea Wagner. Engineering route planning algorithms. In ALGORITHMICS OF LARGE AND COMPLEX NETWORKS. LECTURE NOTES IN COMPUTER SCIENCE. Springer, 2009.
 - [Eri] Jeff Erickson. Graph separators.
 - [Far] Keith Farnish. A matter of scale.
- [GPPR04] Cyril Gavoille, David Peleg, Stéphane Pérennes, and Ran Raz. Distance labeling in graphs. Journal of Algorithms, 53(1):85 – 112, 2004. ISSN 0196-6774. URL http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0196677404000884.

Bibliografia II

- [GSSD08] Robert Geisberger, Peter Sanders, Dominik Schultes, and Daniel Delling. Contraction hierarchies: Faster and simpler hierarchical routing in road networks. In Catherine C. McGeoch, editor, WEA, volume 5038 of Lecture Notes in Computer Science, pages 319–333. Springer, 2008. ISBN 978-3-540-68548-7.
 - [imh] imhd.sk. Mapa mhd ba.
- [MHSWZ07] Matthias Müller-Hannemann, Frank Schulz, Dorothea Wagner, and Christos Zaroliagis. Algorithmic Methods for Railway Optimization, volume 4359 of Lecture Notes in Computer Science, chapter Timetable Information: Models and Algorithms, pages 67 – 90. Springer, 2007.
 - [SGNP10] Atish Das Sarma, Sreenivas Gollapudi, Marc Najork, and Rina Panigrahy. A sketch-based distance oracle for web-scale graphs. In Brian D. Davison, Torsten Suel, Nick Craswell, and Bing Liu, editors, WSDM, pages 401–410. ACM, 2010. ISBN 978-1-60558-889-6.
 - [Som10] Christian Sommer. Approximate Shortest Path and Distance Queries in Networks. PhD thesis, Graduate School of Information Science and Technology, The University of Tokyo, 2010.
 - [SS05] Peter Sanders and Dominik Schultes. Highway hierarchies hasten exact shortest path queries. In Gerth Stølting Brodal and Stefano Leonardi, editors, ESA, volume 3669 of Lecture Notes in Computer Science, pages 568–579. Springer, 2005. ISBN 3-540-29118-0.
 - [TZ05] Mikkel Thorup and Uri Zwick. Approximate distance oracles. J. ACM, 52(1):1-24, 2005.
 - [WC03] Xiao F. Wang and Guanrong Chen. Complex networks: small-world, scale-free and beyond. Circuits and Systems Magazine, IEEE, 3(1):6–20, 2003. ISSN 1531-636X. URL http://dx.doi.org/10.1109/MCMS.2003.1228503.
 - [Wik] Wikipedia. London underground wikipedia.

Otázky a nápady

Ďakujem za pozornosť